

Brüssel, 5. juuni 2026
(OR. en)

10007/26

Institutsioonidevaheline
dokument:
2026/0135 (NLE)

AELE 34
MI 572
N 36
FL 14
ISL 21

SAATEMÄRKUSED

Saatja: Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor

Kättesaamise kuupäev: 2. juuni 2026

Saaja: Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär

Komisjoni dok nr: COM(2026) 263 final

Teema: Ettepanek:
NÕUKOGU OTSUS
Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokoll nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega (Euroopa kaitsetööstuse programmi määrus)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2026) 263 final.

Lisatud: COM(2026) 263 final

Brüssel, 2.6.2026
COM(2026) 263 final

2026/0135 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokoll nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega

(Euroopa kaitsetööstuse programmi määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokoll nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmist käsitleva ühiskomitee otsuse kavandatud vastuvõtmisega

2. ETTEPANEKU TAUST

1.1. EMP leping

Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga (edaspidi „EMP leping“) on EMP kodanikele ja ettevõtjatele tagatud võrdsed õigused ja kohustused siseturul. Sellega on ette nähtud nelja vabadust käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamine kõigis 30 EMP riigis: ELi liikmesriikides, Norras, Islandil ja Liechtensteinis. Lisaks hõlmab EMP leping koostööd muudes olulistes valdkondades, nagu teadus- ja arendustegevus, haridus, sotsiaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, turism ja kultuur, mis on koondatud ühisnimetuse „kõrvalmeetmed ja horisontaalpoliitika“ alla. EMP leping jõustus 1. jaanuaril 1994. Liit koos liikmesriikidega on EMP lepingu osaline.

1.2. EMP ühiskomitee

EMP ühiskomitee vastutab EMP lepingu rakendamise eest. Tegemist on foorumiga, kus vahetatakse arvamusi EMP lepingu toimimise kohta. Ühiskomitee otsused võetakse vastu konsensuse alusel ja need on lepinguosalistele siduvad. ELi poolel vastutab EMP küsimuste koordineerimise eest Euroopa Komisjoni peasekretariaat.

1.3. EMP ühiskomitee kavandatav akt

EMP ühiskomitee võtab eeldatavasti vastu EMP ühiskomitee otsuse, milles käsitletakse EMP lepingu protokoll nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmist (edaspidi „kavandatav akt“).

Kavandatava akti eesmärk on laiendada EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks määrust (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks¹.

Island ja Liechtenstein ei osale kõnealusel instrumendis ega selle rahastamises.

Kavandatav akt annab tunnistust sellest, et Norra ja Euroopa Liit teevad praeguses geopoliitilises olukorras väga tihedat koostööd.

Kooskõlas ELi eelarvepoliitikaga on ELi tegevuses võimalik osaleda ainult juhul, kui on tasutud vastav osamaks. Makse saab teha aga alles pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist ja pärast seda, kui Euroopa Komisjon on esitanud EMP EFTA riikidele ELi rahastamisnõude.

Seega selleks, et katta 2026. aasta 1. jaanuari ja makse saamise vaheline ajavahemik, tuleks kavandatavat akti kohaldada tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2026. Tagasiulatuvus ei

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks (ELT L, 2025/2643, 29.12.2025).

mõjuta asjaomaste isikute õigusi ja kohustusi ning selle kohaldamisel peetakse kinni õiguspärase ootuse põhimõttest.

Kavandatav akt muutub lepinguosalistele siduvaks kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon esitab nõukogule lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Vastu võetud seisukoht tuleks esitada EMP ühiskomitees esimesel võimalusel.

Lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõu kohaselt antakse EMP EFTA riikidele õigus osaleda tegevuses, mis tuleneb määrusest (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitsetarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks. See läheb kaugemale sellest, mida saab pidada pelgalt tehnilisteks kohandusteks nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94² tähenduses. Seetõttu peab liidu seisukoha vastu võtma nõukogu.

Lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõu sisaldab lisaks järgmisi peamisi kohandusi EMP EFTA riikide jaoks.

Ühiskomitee otsusega loodud süsteemi kohaselt on pärast Euroopa kaitsetööstuse programmi määruse inkorporeerimist EMP lepingusse komisjoni pädevus võtta vastu trahvide määramist käsitlevaid otsuseid seoses EFTA riikides asutatud ja/või neis riikides asuvate ettevõtjatega, antud EFTA sambasse kuuluvate otsuste puhul EFTA järelevalveametile (kohandused ii ja iii).

Komisjon on pädev võtma selliseid siduvaid meetmeid ainult väljaspool EFTA riike asutatud ettevõtjate suhtes, samas kui EFTA riikides asutatud ja/või EFTA riikides asuvate juriidiliste isikute puhul on need volitused antud EFTA järelevalveametile.

Komisjon võib koostada EFTA järelevalveametile otsuse eelnõu, kui peetakse vajalikuks määrata trahve EFTA riikides asutatud ja/või EFTA riikides asuvatele ettevõtjatele.

EFTA järelevalveameti otsuste peale võib esitada kaebuse EFTA kohtule vastavalt järelevalve- ja kohtulepingu artiklile 36. EFTA kohtul on ainupädevus kontrollida EFTA järelevalveameti otsuste seaduslikkust (kohandus v).

EFTA riikides EFTA järelevalveameti poolt kogutud trahvisummade jaotuse määravad kindlaks EFTA riigid (kohandus iv). See tuleneb EMP lepingu kahesambalisest struktuurist ja trahvide jaotamisega seotud kohanduste pikaajalisest tavast.

EMP EFTA riigid peaksid eespool nimetatud tegevust ka rahaliselt toetama. Island ja Liechtenstein ei osale kõnealuses instrumendis ega selle rahastamises.

² Nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta (EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6).

4. ÕIGUSLIK ALUS

1.4. Menetlusõiguslik alus

1.4.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud võtta vastu otsused, „millega kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku“.

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“³.

1.4.2. Kohaldamine käesoleval juhul

EMP ühiskomitee on lepinguga, täpsemalt EMP lepinguga loodud organ. Akt, mille EMP ühiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku. Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9 koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

1.5. Materiaalõiguslik alus

1.5.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 alusel ja koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3 tehtava otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige EMP lepingusse inkorporeeritava ELi õigusakti materiaalõiguslikust alusest.

Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks ja teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus, peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast tulenev materiaalõiguslik alus.

1.5.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kuna ühiskomitee otsusega laiendatakse EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks määrust (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks, peaks käesolev nõukogu otsus põhinema samal materiaalõiguslikul alusel kui liidu õigusakt, mida kõnealune koostöö käsitleb. Seega on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 114 lõige 1, artikli 173 lõige 3, artikli 212 lõige 2 ja artikli 322 lõige 1.

1.6. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 114 lõige 1, artikli 173 lõige 3, artikli 212 lõige 2 ja artikli 322 lõige 1 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 artikli 1 lõikega 3.

³ Euroopa Kohtu otsus, 7. oktoober 2014, Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

5. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna EMP ühiskomitee aktiga muudetakse EMP lepingu protokoll nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokolliga nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega

(Euroopa kaitsetööstuse programmi määrus)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 114 lõiget 1, artikli 173 lõiget 3, artikli 212 lõiget 2 ja artikli 322 lõiget 1 koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta,⁴ eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Majanduspiirkonna leping⁵ (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.
- (2) EMP lepingu artikli 98 kohaselt võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu protokolliga nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.
- (3) On asjakohane laiendada EMP lepingu osaliste koostööd nii, et see hõlmaks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2025/2643⁶.
- (4) Selleks et kõnealune laiendatud koostöö saaks toimuda, tuleks EMP lepingu protokolliga nr 31 vastavalt muuta.
- (5) EMP ühiskomitees võetav liidu seisukoht peaks seetõttu põhinema lisatud otsuse eelnõul,

⁴ EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6.

⁵ EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks (ELT L, 2025/2643, 29.12.2025).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokoll nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) kavandatava muutmisega põhineb EMP ühiskomitee otsuse eelnõul, mis on lisatud käesolevale otsusele.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*